

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Terjed a métely.

Bennünket, szegény magyarokat most minden oldalról kikezdték. Most már nemcsak a nagyfejű Björnson és az orosz parasztróf: Tolsztoj szapulnak bennünket gonosz ellenségeink ostoba és minden alapot nélkülöző ráfogásai révén, amelyeket saját honfitársaink (?) gyártanak ellenünk, akiknek nagyon jó dolguk van, mert jégre mennek táncolni, hanem azok is, akikről eddig azt hittük, hogy jó honpolgárok vagy legalább olyanok, akik megférnek a bőrükben s nem fizetnek rut hálátlansággal azoknak, akiknek jóvoltából megmagyarosodtak, meghíztak és akik itt Magyarországon Kánaánt találtak ama szűk pátria után, amely csak krumplit, babot és nem finom buzakenyeret, csak faggyut és nem finom kukoricán hizlalt disznózsirt nyújtott a legnagyobb részben elbolondított s részben háládatlan népfajnak.

Elborul a lelkünk, ha azt látjuk, hogy a métely mily rohamosan terjed, különösen az éretlen, tudatlan és minden ostobaságra kapható alsó elem között. Ezelőtt azt gondoltuk, hogy csak az oláh, aki még mostan is Traján utódjának véli magát és nagyokat álmodik, mint Romulus ivadéka (?) a nagy Oláhországról és az erdélyi szász, aki soha sem mutatkozott édes hazánk barátjának — agítálnak ellenünk, rémmeséket küldenek a külföldi előkelő lapokba, amelyek aztán a gaz hazugságot mint szentírást elfogadják s ütnek rajtunk barbárságunk miatt, mert hát még most is embervért iszunk, emberhussal táplálkozunk szerintük és ha egy mindent tudni akaró ángliusz vagy burkus hozzánk merészkedik rándulni, akkor a pokolgépek, lőfegyverek egész haditárával jön, nehogy őket is megegyék az emberevő vad magyarok.

Pedig az oláhon és a szászon kívül már az a jónak nevezett elem is kezdi mutogatni a foga-fehérét, amelyben eddig teljesen megbiztunk és amelyet mint hű testvért tiszteltünk s becstlünk.

Tudnillik a mi „jó svábjaink“ egyes félrevezetett, elmaszlagosított tagjai is, hol nyiltan, hol pedig suttymban a pángermán eszmék mellett törnek lándzsát, sőt hallunk egyes falvakból olyan részleteket, ahol nyiltan tüntetnek a német nóták (Wacht am Rein, Wier sind deutsche Leute) éneklése mellett, a magyar állam ellen.

Tisztelt jegyzők, papurak, tanítók! hát önök mindezt nem tudják, nem hallják vagy nem akarják tudni, hallani? Mind a kettő szégyen önökre! A jegyző, a pap, a tanítók a község vezetői, ezeknek a bűne az, ha vagy nemtörődömségből, vagy tehetetlenségből származik ezeknek a gaz hazaárulók tombolása nyilt lázadása édes hazánk ellen! Nem tudok elképzelni Bácskában, a magyar Kánaánban valamire való, bármilyen ajku embert is, aki talán a magyar nemzettel való elégedetlensége miatt törne nyiltan a magyarság ellen. Nem, ilyen nem létezhetik és nem is létezik, ilyeneket csak az egyes idegen pénzzel megfizetett zugprókátorok és egynéhány a szocializmus tanaival szaturált iparos legény kreálnak, akik a leginkább sorsukkal elégedetlen atyafiakban fognak gimpliket és belekergetik őket oda, ahonnan tisztességgel nincs kibuvás, nincs menekvés és a vége nem lesz más, mint a Hlinka-féle gazok fölizgatta szerencsétleneknek vérfürdője: Csernovája. A magyarság türelme nem közmondásos már, hanem nevetséges! Szemünkbe dobnak minden piszkot, minden gyalázatot a pánszlávok, a pángermánok, az oláhok stb. és mi birka türellemmel elnézzük e gazok garázdálkodását udvariasságból és attól való félelmünkben, nehogy e hazaárulók külföldi pártfogói a művelt világ piacára dobjanak. Nekünk, akik már torkig jól laktunk a háládatlan hazaárulók gonoszságaival, intrikáival, arcátlan viselkedésével, nincs és nem lehet más kívánságunk, mint az, hogy vessük le a simaságot

és öltük föl a teljes szigort, mert hiszen mindegy nekünk most már. Ha tejbe-mézbe áztatjuk is azt a pánszlávot, pángermánt, azt az oláhot, akit szívében egyszer már megméltelyeztek, az nem lesz többé barátunk, az örökké ellenségünk lesz és azért ezeket minékünk, mint fajfenntartóknak, minden módon ártalmatlanná kell tennünk. Szép szó, szép, humánus bánásmód ezekkel szemben már késő, már csak mesebeszéd! Ezekből a hazaáruló bűnösökből sohasem lesz igazán megtérő, jó honpolgár. Ezeket tehetetlenekké kell tennünk, ha nem is manlicherrel, hanem más; pl. társadalmi uton, de meg kell tennünk és az exponált községekbe olyan kipróbált, testestül-lelkestül jó magyar érzésű vezetőket: jegyzőket, papokat, tanítókat alkalmaznunk, akik erős, törhetetlen akaratú, semmitől meg nem riadó védői lesznek a magyarságnak és így tisztességes vezetői a reájuk bizott községnek is.

Nem rémlátomás ez, hanem való, hogy a métely rohamosan terjed ott is, ahol eddig még hire-hamva sem volt. De persze megtűrjük, megengedjük, hogy egy pár gazalak itt Alsó-Bácskában az ujságban is szidjon, korholjon mindent, ami magyar, ami a magyar érzést ápolja, ami a haza szeretetre sarkal, ösztönöz. Hát ezt ne türjük, ne engedjük, tisztelt vezető urak, mert fokról-fokra annyira engedjük ezeket a konkolyhintőket garázdálkodni, hogy késő lesz az ébredés. Hiába kiabálunk akkor, amikor már a ház ég fölöttünk. Ezeket a szerkesztő uracskákat, akik csak nevüket adják a tőlük állítólag kiadott lapnak — mert hiszen ellenségeink: a pángermánok azok, akik Wienből kapnak biztatást, rontanak ellenünk — le kell fülelni, anyagilag büntetni minden legcsekélyebb olyan irka-firkáért, amely a magyar állam ellen irányul s majd meglátjuk, hogy az erőszakal csinált pángermánizmus ugy eltűnik Bácskából, mint a homokvár. Erélylyel, tapintattal mindent elérhe-

tünk, nyegleséggel, nemtörődömséggel, bárgyusággal csak növeljük azt a vést, amelybe — ha nem is árt a magyarságnak, mert hisz olyan patkányfajzat, mint amilyen jelenleg tör ellenünk, nem árthat nekünk — sok ártatlan és esetleg önhibáján kívül a hazaárulás bűnébe eső polgártársunk pusztul el. Hogy ez meg ne történhessék, vezető urak, rajta legyünk!

Sz. S.

A szegedi egyetem. A szegedi egyetem érdekében monstre-küldöttség járt mult szombaton a képviselőházban. A monstre-küldöttséghez Szeged hatósága és törvényhatósági bizottsági tagjainak nagy számán kívül csatlakoztak az alföldi vármegyék küldöttei és országgyűlési képviselői is. A szegediek Kelemen Béla főispán vezetése alatt a Royal szállóban, a csatlakozó Bács-Bodrog, Békés, Csongrád és Torontál vármegyék, valamint Baja, Hódmezővásárhely, Zenta, Zombor, Szentes, Csongrád és Szabadka városok küldöttei az országgyűlési képviselőkkel a parlamenti palota nagy tanszékében gyülekeztek. Bács-Bodrog vármegye és Zombor képviselőiben ott voltak: Fernbach Károly főispán, Lovász Andor, Ertl János, Fernbach József, Fernbach Péter, Balogh Ernő országgyűlési képviselők, Vojnits István alispán, Hauke Imre polgármester, Zsulyevits Ernő, Henneberg Sándor, Mérő Ignác és Sztrilich Zsigmond. A küldöttség tisztelgett Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél, Wekerle Sándor miniszterelnöknél, Justh Gyula képviselőházi és gr. Dessewffy Aurél főrendiházi elnöknél, kik valamennyien a legnagyobb jóindulattal fogadták a küldöttség által megnyilatkozott óhajt. A vallás- és közoktatásügyi miniszter, valamint a miniszterelnök egyértelműleg úgy nyilatkoztak, hogy Szegednek, az ország második fővárosának okvetlenül és feltétlenül meg kell adni az egyetemet.

A szerb nemzetiség.

(Folytatás.)

A szerbek a császár kedvencei, a szerbeknek pedig a császár az ura. Császári nép, mely a magyar királyról, a magyar királyságról keveset tud, katonáskodik a császári lobogó alatt s a császár megkerülésével. A magyar törvényeknek megkerülésével a magyar király csak úgy önti a privilegiumokat kedves és hű szerb népe felé.

A császár és a szerb nép közötti viszony a magyarok fején keresztül közvetlenül szövdök. A bécsi udvari haditanács, meg sem kérdezve Magyarországot, a Dunán és a Száván állomásozó osztrák tábornokokat bizta meg a menekülők fogadtatásával. Lipót császár — mondja Szalay — kegyesen fogadta őket, mint akik a közös ügy szolgálatában váltak hazátlanokká és kik, noha a jelen hadjáratban kudarcot vallottak, vitéz karokkal fogják a végeket oltalmazhatni s neki (a császárnak) nemcsak a török, hanem az imént újból erőre kapott Thököly ellen is segédkezet fognak nyujthatni.

Egészen világos, hogy micsoda tervei voltak az osztrák udvarnak a szerbek befogadásával. Katonai erő-

gyűjtés a török ellen, s ha kell megbízható fegyverforgató elem a császári politika javára Magyarországon a magyar ellen. A szerbek, az ilyen szárdékkal és célzattal nyujtott segítő kezét elfogadván, mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy ezen szolgálatok fejében politikai ellen szolgálatokat követeltek.

A szerbségnek ugyszólván összes tevékenysége, — leszámítva a katonáskodást — kimerül abban a szívós törekvésben, hogy ők maguknak Magyarországon politikai és közjogi különállást teremtsenek s illetve ilyet kapjanak a császártól.

A császár ígér, felhasználja őket és operál velük, azaz nemcsak ígér, hanem ad is nagyon sokat papíron, mindent szóval, sőt tettel is, mert Vojvodinát is ad, mely azonban nem kis Szerbország, hanem osztrák exozitura a megsebzett magyar nemzet testében, ahol a Vojvoda nem más mint maga a császár. A szerbség pedig agitál, követel, erőszakoskodik, panaszkodik, nem azért, hogy elszakítson egy darabot az országból és ezt régi hazájával egyesítse, hiszen jó neki ez az új hon, annak földjét, vizét, hegyét szereti — hanem azért, hogy az osztrák császár engedelmével „államot teremtsen a magyar államban.“ A magyar pedig csak nézi régi fegyvertársát, hogy miként alkuszik ez a magyar hazában az osztrák császárral az ő bőrére, nézi, nézi s aztán, ha már nem bírja nézni, összecsap a „testvérrel.“ Ma már nincs ez így, de az tény hogy ez volt a szerbeknek tevékenysége, történelme, egy évszázadon át s azután is még sok, sok évtizeden keresztül Magyarországon.

Bár az osztrák háznak a szerbek bevándorlásakor már megvolt a terve, hogy mire fogja őket felhasználni, mégis történelmi tény az, hogy sem a császár nem gondolt arra, hogy a szerbek itt végleg meg fognak telepedni, sem a szerbek nem gondoltak arra, hogy régi hazájukat végleg elhagyják.

(Folyt. köv.)

H i r e k.

Kérelem. Tisztelettel kérjük lapunk eddigi járatóit, hogy előfizetésüket, amennyiben eddig meg nem történt volna, lapunk legközelebbi számának megjelenéséig megújítani sziveskedjenek. A megújítás elmulasztása esetén a lapküldést a jelzett időponttól kezdve megszüntetjük.

Előléptetés. A király Szondy István kir. járásbírói joggyakornok, tartalékos tiszthelyettes hadnagygyá léptette elő.

Főispáni kinevezés. Mint megbízható forrásból értesülünk, észéki főispán br. Rajacsics, dr. Krónits helybeli ügyvéd veje lesz. A kinevezése már legközelebb megjelenik a hivatalos lapban.

Megbízás. Faragó János kir. tanfelügyelő az újvidéki polgári fiúiskola igazgatói teendőinek ideiglenes vezetésével Kellner Fülöp polg. iskolai tanítót bizta meg.

Halálozás. Zarkóczy Lajos, az újvidéki polgári fiúiskola igazgatója e hó 12-én 50 éves korában szívszélhűdés következtében meghalt. Temetése 14-én igen nagy részvétel mellett ment végbe.

Búcsúzás. Ismerőseiknek — akiket az idő rövidege miatt külön-külön föl nem kereshettek — ezuton küldenek szívélyes bucsu-üdvözlést. Dr. Radvány Ferenc és neje.

Munkás kitüntetés. Szép és lélekemelő ünnepély folyt le báró Hammerstein sárii pusztai uradalman folyó hó 19-én. A legfelsőbb kegy Stadler János gazdasági munkást 54 éves buzgó, kitaró és fáradhatlan munkásságáért ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Fernbach Károly főispán a fejedelem ezen kegyének megnyilvánulása alkalmából személyesen megjelent a sárii uradalomban. Szép ünnepély keretében és buzdító beszéd kíséretében maga diszította fel a kitüntetett s hosszú fáradságos munkában megöszült, derék, becsületes ember mellét.

A főispán beszédében különösen utalt arra, hogy az utóbbi időben bár a kormány a leghumánusabb intézkedéseket is megteszi, nem képes a kivándorlási láznak gátat vetni, pedig a kivándorlók legnagyobb része teljesen elszegényedve, elrongyolódva kerül vissza ismét hazánk vérel megszerzett, áldott földjére, egy csalódással gazdagabban.

A szorgalmas, becsületes munka eredményezi a jólétet, az elismerést. A munkátlanság a zűlésre, a bűnre vezet.

Párhuzamot von a szellemi és kézimunka között. Mindkettő egyformán becsürendő, ha annak nem a tétlenség, nem az élvek hajhászása, nem a munkanélküli hirtelen meggazdagodás a mozgató ereje. Az egybesereglett munkásoknak példaképpen állítja Stadlert, aki munkakörét mindenkor becsülettel és szorgalommal töltötte be.

Fernbach főispán beszédje végeztével feltűzte Stadler János mellére az ezüst érdemkeresztet, átadta a földmivelésügyi miniszter ajándékát: az elismerő oklevelet és 100 koronát aranyban, valamint báró Hammerstein 100 korona külön jutalmát.

Beszédet intéztek még az ünnepelthez és az egybegyűltekhöz Günther Ferenc, a Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület igazgatója, az őrszállási plébános, valamint báró Hammerstein, aki beszédében munkásaihoz és cselédjeihez az atyai szeretet melegevel szólott. Kijelentette, hogy amint a multban, úgy a jövőben is a legmesszebbmenő módon támogatja érdekeiket, figyelembe veszi kéréseiket és istápolja mindazokat, akik becsületes magukvisélet, szorgalmas munkájukkal, józanságukkal azt megérdemlik. Az ünnepély után báró Hammersteinnél villásreggeli volt.

A szép ünnepélyen résztvettek a szomszédos uradalmak cselédei és a községek előljáróságai és közönsége, Zomborból Fernbach Károly főispán, Tárcazy Dezső főszolgabíró, Falciona Lajos és Günther Ferenc.

Igazságügyi palota. A Zomborban emelendő törvénykezési palota tervpályázata a m. kir. igazságügyminiszterium részéről az építési ipar című szaklapban közzé van téve. A pályázat határideje lejár február 20-án. A helyszinrajz és építési program a m. kir. igazságügyminiszterium segédhivatali főigazgatójától szerezhető be.

Elhunyt képviselő. Vargha Károly Szabadka város I. kerületének orsz. képviselője hosszas betegeskedés után tüdőgyulladásban meghalt. Az elhunyt képviselő 1838-ban született. A jogot elvégezvén, ügyvédi vizsgát tett és mint gyakorló-ügyvéd, Szabadkán telepedett meg. 1869-ben választották be a képviselőházba Szabadka I. kerületében függetlenségi és 48-as programmal. A háznak 1881-ig volt tagja. 1905-ben és 1906-ban ismét régi kerülete választotta meg és pedig ezuttal nemzetiségi ellenjelöltjével szemben nagy szótöbbséggel. Vargha a magyar ipar fejlesztése körül is nagyon sokat tett és a szabadkai gazdák bankjának volt igazgatója. A haláleset városszerte nagy részvétet keltett.

Gyászhir. Özv. Simits Ágostonné szül. Kovacsics Antónia folyó évi január hó 16-án életének 73-ik évében jobblétre szenderült. Temetése e hó 18-án délelőtt 10 órakor nagy részvétel mellett ment végbe.

Szabad Lyceum. A falragaszok szerint Hegedüs Józsefnek, a helybeli good templar-egyesület tagjának kellett volna előadást tartania az alkoholizmusról, tényleg azonban Rác Soma, a Szabad Lyceum elnöke tartotta meg. Az előadó személyében történt változásnak okát az előadó maga mondta el. A düsseldorfi diapozitiv lemezeket kikölcsönző cég tévedésből két vasárnapra előbb az alkoholizmushoz való lemezeket szállította, a tárgy előadója pedig, kinek nagy gondnal készült, alapos előadása már hónapok óta készen várt a nagy nyilvánosság előtt való megjelenésre, nem sejtve előre a dolgot, épen távol volt. No de efféle csekélység ki nem hozza sodrából a Szabad Lyceumot, melynek elnöke — mint többször volt már alkalmunk tapasztalni — bármely pillanatban könnyen beugrik, hogy akárminő kérdéssel egy vagy másfél óráig szabad előadást kívágyon. A városháza nagyterme ezuttal is megtelt. Örömmel láttuk, különösen munkásosztályunk nagy érdeklődését korunk, társadalmunk e pusztító rákfenéje iránt. Okulhattak is a számos képpel és grafikus táblázatokkal illusztrált előadásból. Megértettek belőle, hogy az alkohol nem táplálék, hanem mérge; hogy mégis annyira terjed az élvezete, annak oka az alkoholtól kapzsisága és az alkohol magakelletése. Láthatták és hallhatták, micsoda szörnyű pusztítást végez élvezője szervezetében, melynek újszólván egy szervét sem kiméli meg; mint bénítja meg szellemi tevékenységét egész az észvesztésig; mint tépi szét az erkölcsi feket és sodorja bűnbe áldozatait. Velünk együtt borzadozhattak, az alkoholos szülők, testi és lelki fogyatkozásokkal, kóros és bűnös hajlamokkal terhelt, szájalomra méltó ivadékain, a család feldult békéjén és boldogságán s a véghetetlen nyomoron, mely az alkoholévezet nyomán könyörtelenül felburjánzik. Szinte lelki megkönnyebbülés volt látni a józanok békés, szegénységükben is boldog családi életüket. Igazán jó szolgálatot tett a Szabad Lyceum a társadalomnak, mikor így feltárja legveszedelmesebb nyavalyait. A rettentő áldozat látása, mit az alkohol fizettet magának, talán megrendíti s magába szállítja a lelkeket. Talán egy nagy elhatározással győzedelmeskednek majd rosszabbik felükön és odasorakoznak az absztinencia zászlaja alá, mely mind nagyobb sikerrel küzd az alkoholizmus ellen.

Halálozás. Özv. Hazler Fülöp né szül. Eckert Anna folyó évi január hó 18-án, életének 71-ik évében elhunyt. A megboldogultnak földi maradványait e hó 19-én délután fél 4 órakor nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

A városi tisztviselők drágasági pótléka. Pénteken délelőtt leérkezett a városhoz a belügyminiszter leirata, mellyel tudatja, hogy jóváhagyta a közgyűlés ama határozatát, amellyel a városi tisztviselők részére drágasági pótlékot szavazott meg. A tanács rögtön rendkívüli ülést tartott és folyósította a tisztviselők és városi alkalmazottak drágasági pótlékát.

Kaliko-estély. A „Tulipán szövetség Magyar Védő Egyesület Leányszakosztálya” f. évi február hónapban az Elefánt-szálloda összes termeiben „kaliko-estélyt” rendez. Visszaemlékezve a „Leányszakosztály” eddigi mulatságaira, a „kaliko-estély”-nek előre is a legfényesebb sikert jósolhatjuk. A rendezést — a Leányszakosztály felkérésére — városunk aranyifjúsága vállalta magára, ami a legnagyobb biztosíték arra, hogy táncosokban hiány nem lesz. A „kaliko-estély”-ről még bővebben szólunk.

Közgyűlés és farsangi mulatság. A zombori kath. legényegylet f. hó 19-én tartotta közgyűlését, melyen előterjesztették az évi jelentéseket és megejtették a tisztújítást. Egyben elhatározták, hogy február elején farsangi mulatságot rendeznek az egyesület új házában helyiségeiben.

Fizetésektelenségek. Bröder Márk verbászi nagykereskedő fizetésektelenségre lett. A passzívák 180.000 koronára rúgnak. — Politzer Manó csonoplyai kereskedő fizetésektelenséget jelentett be.

Tilos a koldulás. Zombor város törvényhatósága nemrégiben szabályrendeletet alkotott a közsegélyezés módjáról és mértékéről, valamint a szegényügy rendezéséről. Ugyanez a szabályrendelet a koldulást is eltiltja a város területén. A szabályrendeletet a belügyminiszter már jóváhagyta és február hó 1-én életbe lép.

Közgyűlés. A zombori iparos dalárda f. é. január hó 5-én tartotta évi rendes közgyűlését, mely alkalommal Tantner Ottót elnöké, Gruda Pált igazgatóvá és Szántó Károlyt karmesterré újból megválasztották. A választmány és tisztikar nagyrészt szintén a korábbiakból alakított újja. A dalárda az elmúlt évben 12-szer lépett fel az elnöki jelentés szerint s a pénztár is kedvező eredménnyel záródott. A közgyűlés, a dalárda jelenlegi jó hanganyagára, elhatározta, hogy az alapszabályokban előírt évi kirándulást arra használja fel, hogy a pünkösdkor szokásos vidéki kisebbszerű dalversenyek egyikén résztvevő. A közgyűlést este társasvacsora követte.

Megőrült pénzhamisító. Nagy szenciációt keltett annak idején Cziczeries Pál és társai pénzhamisítók elfogatása. Cziczeries Ujvidéken nem kevesebb mint 835 darab hamis százkoronást gyártott, melynek egy részét Márta Istvánnal együtt forgalomba is hozták. A veszedelmes pénzhamisítás Bozovicson jött napfényre és Cziczerieset egy százkoronás értékesítése után elfogták. Beszállították a szegedi ügyészség fogházába. Itt néhány hét után észrevették a fogházőrök, hogy Cziczeries a zárkájában folyton magával beszél. Jobban megfigyelték s rájöttek, hogy a fogoly megtévelyodött. Rémképeket látott és mindig halucinált. A lelkiismeretfurdalás az agyát megbénította. A múlt év október 22-én kerültek a pénzhamisítók a törvényszék főtárgyalása elé. Márta Istvánt hallgatta ki először a bíróság. Márta csak nemrég szabadult ki a mitrovicai börtönből, ahol Cziczeries Pállal raboskodott. A börtönben megtanulták a pénzhamisítás mesterségét Slatt Keresztélytől, aki szintén pénzhamisítáért volt elítélve. Mikor a börtönből Márta és Cziczeries kikerültek, egyenesen Ujvidékre mentek, ahol az utóbbi házában rendezték be a pénz készítéséhez szükséges gépeket. A pénzt fénykép után készítették s oly művésziességgel utánozva, hogy csak az Osztrák-Magyar Bank bírta a hamisítást felismerni. Mikor Cziczeries kihallgatására került a sor, az oly kusztált, zavaros feleleteket adott, hogy a törvényszék kénytelen volt a tárgyalást elnapolni. Elrendelték Cziczeries elmebeli állapotának megvizsgálását és fölterjesztették az iratokat az igazságügyi orvosi tanácshoz, hogy adjon indokolt véleményt a vádlott elmebeli állapotáról. Azóta Cziczeries a fővárosi országos elmeorvosintézetben volt megfigyelés alatt. A napokban érkezett le a szegedi törvényszékhez az igazságügyi orvosi tanács véleménye, mely szerint a pénzhamisítással vádolt Cziczeries Pál közveszélyes elmebeteg s így a büntetést nem vonható felelősségre. Felelősségre vonta őt a lelkiismeretfurdalás, mely az elkövetett bűn után folyton gyötörte, kínoztá, míg nem egészen beleőrült. Elefogytiglan tartó büntetést mért reá a végzet. Oda került, ahonnan aligha van többé visszatérés, az élőhalottak szomorú birodalmába...

Az ev. ref. egyház, illetőleg vallás elnevezésének megváltozása. Az 1904. évi második budapesti országos református zsinat az általa alkotott törvényekben úgy az ev. ref. egyházat, mint az ev. ref. vallást református-nak nevezi. Ezen elnevezést elfogadja az 1907. évi február hó 14-én kelt ama legfelsőbb elhatározás is, amellyel a fennebb jelzett zsinati törvények jóváhagyatnak és megerősítetnek. Ehhez képest az ev. ref. egyház és vallás hivatalos elnevezése ezentúl nem evangélikus református, hanem református. A belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértőleg elrendelte tehát, hogy az anyakönyvi eljárásban az evangélikus református vallás ezentúl reformátusnak nevezessék.

Csecsemővédő-egyesület alakult a közelmúltban Budapesten azzal a nemes céllal, hogy a kellő emberi istápolás hián életük első évében elpusztuló ember-sarjadékokat az élet számára megmentsék. Tömörítik maguk körül azokat az embereket, akik szívet érintetlenül nem hagyja a csecsemőmosoly és csecsemősírás. Városunkban is felkarolták az új egyesület ügyét és pedig azok, akik legközvetlenebbül ismerői a gyermekmosolynak, sírásnak: az anyák. Amikor hirt adtunk e kis mozgalomról, szerte a városban uri asszonyok, napszámos asszonyok buzgón varrogatnak kis gyermekkelengye készítésén szorgoskodva, tanusítva azt, hogy szalonban, munkáslakásban az anyai szív egyforma: mindenütt azt érzi, hogy hátha ép az ő szíve melegségére vár egy elhagyott csecsemő fázó tagjainak felmelegítése. Kelme-kereskedőink, divatárusaink készségesen ajánlottak fel anyagot hozzá, s pár nap múlva közel 200 kis ruhácska bizonyítja városunkból az új egyesület előtt, hogy a szeretet alkotása mindenkor utat talál a szívekhez.

Lopás és öngyilkossági kísérlet. Ott György esávolvi züllő félben levő ács, kitől felesége nagyfokú iszákossága miatt elváltan él. e hó 14-én anyósa, Pothoczky Mária baba szekrényéből 200 koronát elemelt. A gyanu tüstént reá irányult, amennyiben a különben munkakerülő ember a kocsmában dözsölt s 50 koronást váltva fizetett. A rendőrök becsérték. Ott beismerete a lopást és egy őrizetlen pillanatban a község háza udvarán késével a nyakát bemetszette. Életbenmaradásához alapos remény van.

Összcégett gyermekek. Óbecséről írják: Pénteken, e hó 17-én Szubotin Száva munkára ment, hogy magának és családjának a mindennapi kenyeret biztosítsa. Felesége otthon maradt, majd néhány perc múlva ő is a piacra ment, otthon hagyván 4 éves Lyubica leányát és másfél éves Isza nevű kis gyermekét. A gyermekekre rázárta az ajtót s a különben is pletykázni nagyon szerető asszony csak órák múlva tért haza. Már az utcai ablakoknál látta, hogy óriási füst van a szobában, ijedten szaladt tehát az udvarba s amikor kinyitotta az ajtót, rémes látvány tárult szeméi elé. Óriási füstgomoly a szobában, a falak teli korommal, a földön lévő pokrócnak és ruhaneműnek, ágyneműeknek izzó parazsa, és a banyakemence kuckójában a két gyermek szivetsárcsára sikongása, hörgése szinte elkábította. Odarohant tehát az elalélt gyermekekhez, azokon a ruha teljesen leégett, a 4 éves Lyubica leánykának oldala és karja teli égési sebekkel, a másfél éves Iszónak pedig a teste a szoros értelmében teljesen megsült. — A szigorú vizsgálat folyamatban van. A kisebbik fiu még pénteken este kiszervezett.

Véres verekedés. Szecepanics András ujvidéki kertészt kollegája a napokban horozni hívta a péterváradai majorok egyik kocsmájába. Szecepanics azon hiszemben, hogy neki, mint meghívott vendégnek, fizetni nem kell, elfogadta a meghívást. Javában folyt a mulatság, midőn Szecepanics azon vette magát észre, hogy kollegája kánforra vált. Szorult helyzetében nem volt mit tennie, elmondta tehát a kocsmárosnak a borozás előzményét, aki azonban nem vette figyelembe Szecepanics mentegődzését, hanem rendőrt hivatott. A megérkezett rendőr fizetésre, később pedig igazolásra szólította fel Szecepanicsot, amiből köztük szöhare keletkezett. Ennek folyamán azután az ittas kertész főbevágta a rendőrt, aki erre kardot rántott s összevagdalta Szecepanicsot. A rengeteg vért vesztett embernek még volt annyi ereje, hogy hazavánszorgott ujvidéki lakására, ahol most élet és halál közt vívódik.

Kaszinó Zsablyán. Dr. Széchényi Tamás járási főszolgabíró kezdeményezése és buzgolkodása folytán Magyar Kaszinó alakult Zsablyán.

Gondnokság alá helyezés. A zombori kir. törvényszék Horváth János bezdáni lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Kedélyes estély. A szabadkai nyomdászok kedélyes estélye folyó hó 26-án lesz megtartva a Spitzer-féle vendéglőben.

Szerb püspök a leányszöktetés ellen. Köztudomású dolog, hogy a szerbeknél igen sok, sőt legtöbb esetben a legény nem kéri meg a leányt, ha feleségül akarja venni, hanem megszökteti. Ez régebben akkor vált szükségessé, ha leány szülei ellenezték a házasságot, de most majdnem valamennyi a szülők tudtával és beleegyezésével történik. És nemcsak a szegényeknél, hanem a jobb módúaknál is gyakori az „uszkozsizás”, vagyis szöktetés. Ha valamelyik leány már elmult husz éves és még mindig nem szökött meg, nem barátokzik vele senki, hanem kigunyolják, hogy nem tud megszökni. Nincs is annyi vádházasság egy nemzetiség-nél sem, mint a szerbeknél. A szerb egyházi körök már régóta tanakodnak azon, hogy mikép állják útját ennek a barbár szokásnak, de még eddig nem sikerült semmi olyat kitalálniok, amivel akár csak apasztának is a leányrablások számát. Miután a szegények azzal érveltek, hogy kénytelenek vadházasságra lépni, mert nincs pénzük az esketésre, eltörölték ezeket a költségeket s csak két koronát kell most fizetni a vőlegénynek iskolaalapra. Mégis az uszkozsizók száma ugyszólván megkétszereződött az utóbbi időben. Most már, ugylátszik, erősebb eszközökhöz nyulnak. Dr. Letics György temesvári szerb püspök ugyanis karácsonyi pásztorlevelében élesen kikel a szülők ellen is, akik tétlenül nézik, sőt elősegítik, hogy gyermekeik vadházasságra lépjenek s azzal fenyegetőzik, hogy a jövőben az olyan párt, amely szöktetés útján lett egymásé, nem esketik meg a templomban és kitagadják az egyház kötelékéből.

Jelmez-bál. Az első újvidéki nőegylet február hó 8-án jelmez-bált rendez a Mayer-szállóban.

Váltóhamisító kereskedő. A szabadkai rendőrség letartóztatott egy rossz utra tévedt szabadkai kereskedőt, ki Nagy Ferenc szabadkai építőmester nevére ötrendbeli 6000 korona értékű váltót hamisított. A szerencsétlen ember Kertész Albert építőanyagkereskedő, aki körülbelül egy év óta fizetésektelen. A hamis váltókat Kertész a Reiter cégnél számoltatta le, amely cég viszont az osztrák-magyar bank szabadkai fiókjánál visszszámoltatta azokat. Ez utóbbi útján tudta meg Nagy Ferenc egy alkalommal, hogy ez évi január 10-én esedékes egy 1620 koronás váltója. Nagy nem tudván egy ily összegű váltóról, megnézte azt és ekkor jött rá, hogy a váltóra Kertész ráhamisította az ő nevét. Természetesen rögtön kérdőre is vonta a kereskedőt, aki halálpadtan bevallotta, hogy ő volt a hamisító, sőt azt is elmondta, hogy még négy váltót hamisított Nagy nevére, amelyek februárban esedékesek. Kertész hosszas könyörgése folytán Nagy beváltotta az 1620 koronás hamis váltót és halasztást adott a bűn útjára tévedt kereskedőnek arra, hogy az ügyet rendezze. Kertész azonban a mai napig elmulasztotta a dolgot rendezni, minek következtében Nagy Ferenc megtette ellene a büntető feljelentést. A feljelentés folytán a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte a váltóhamisítót.

A ferbli. Drágán fizette meg kártyaszünetvényének való hódolását Rak József bajsai lakos. Ugyanis Robicsék Adolf korcsmájában egyik este borozás után mámoros fővel kártyázni kezdett s reggelre 90 koronát nyertek el tőle szerencsésebb játékos társai ferblizéssel. Rak József Robicsék Adolf, ennek fiát, valamint a többi játékosokat a esendőrségnél följelentette, mivel azt állítja, hogy összejatszás útján nyertek el tőle a pénzt. A nyomozás folyik.

Öngyilkosság.

Egy fiatal ember dobta el magát ismét az életet. Özvegyet és két árva hagyva maga után. Keressük az okot, amely a gyilkos fegyvert ennek a pontos és lelkiismeretes fiatal tisztviselőnek a kezébe adta. Hivatalos

kötelességeinek buzgón felelt meg. Rendezett anyagi viszonyok között, boldog családi körben élt.

Szívének melegségével ragaszkodott feleségéhez, gyermekeihez, mégis tanácstalanul, árván hagyta őket. Borzalmas elhatározás, amelynek indító okát keresve, teljes sötétségben tapogatózunk.

A temesvári rendőrfőkapitány táviratban értesítette vármegyénk alispánját, Vojnits Istvánt és a bácsalmási járás szolgabírói hivatalát, hogy tegnapelőtt délben **Temesvárott** a Polgári kávéházban egy fiatal ember, akinél egy kis papírlapon kívül egyebet nem találtak, agyonlőtte magát.

A papírlap tartalma.

„Horváth Dezső bácsalmási főszolgabíró vagyok. Értesítsék Malonyai Zsigmondot Temesvárt, Helvét-utca 33.”

Elutazás.

Horváth Dezső főszolgabíró üzleti ügyekben két napra szombaton délben utazott el Temesvárra. A hivatal személyzetétől és Koller Oszkár tb. főszolgabírótól a legkedélyesebben bucsuzott el. Semmi jel nem mutatta, hogy milyen komoly elhatározás foglalkoztatja. Pontos tisztviselő volt és elutazását az alispánnak is bejelentette.

Működés.

Szutrély Lipót nyugdíjazásakor 1907. elején lett tiszteletbeli főszolgabírónak kinevezve és a bácsalmási szolgabírói hivatal vezetésével megbízva. Hivatali működésével felettes hatósága és a járás közönsége teljes mértékben meg volt elégedve. Lelkiismeretes, szorgalmas és munkás tisztviselő volt. Véglegesen 1907. évi június hó 26-án lett a vármegyei törvényhatósági bizottság által megválasztva.

Családja.

Mintegy 10 év előtt vette feleségül Malonyai Béla zentai szolgabíró nővérét, Irmát, akivel boldogan élt, két kis gyermeke van, a 9 éves Szilárd és az 5 éves Edith. Gyermekeit bálványozta. Felesége a hír vételekor rögtön elutazott.

A szerencsétlen embert Temesvárt temetik.

Életrajza.

Horváth Dezső 1871. évi aug. 25-én született. Iskolai tanulmányait Baján végezte. Kolozsvárott és Budapesten jogászokodott, 1892-ben a szegedi kir. járásbírósnál joggyakornok, 1894-ben Baján ügyvédjelölt, majd a vármegye szolgálatában 1896. június 1-től közigazgatási gyakornok, később újvidéki, azután szabályi szolgabíró, 1907-ben Bácsalmáson főszolgabíró lett. Ahova a múlt évi decemberben megtartott általános tisztújítás alkalmával ismét egyhangulag megválasztott.

Színház.

A **Doktor ur.** Csütörtökön este pompás előadásban élvezte közönségünk Molnár Ferenc ezen kitünő bohózatát, amely szakadatlan láncolata a könyekig kacagtató bohókás helyzeteknek. A szereplők kivétel nélkül dicséretes iparkodással játszottak. Nagy sikere elsősorban Heltainak volt, aki machinációival Puzsér szerepében igen érdekes alakítást nyújtott. Csató rendőrfogalmazó szerepét Solymosy játszotta meg szep igyekezettel. Jászay Olga, Sárkányiné hálás szerepének kiaknázva minden előnyeit, előkelő alakítást nyújtott. Nagyon kedves volt G. Dulich Mariska bakfis szerepében, igen mulattató Kárpáthy Kata, a tolvajokért rajongó

Marosiné. Jó alakítást adott Gózon Béla, Sárkány ügyvéd szerepében.

Pénteken este szép összevágó előadásban láttunk **A kornevillei harangok**-at. Meglátszott, hogy ugy a rendezés, mint a dirigálás a legapróbb részletekre is figyelmet fordított. Ilyen sok előadást és akkor meg lesz elégedve a közönség, no meg a direktor is. Kaposy (Serpolette), Gáthy (Henry Marquis), Gózon Gyula (Greniső) igen jó alakítást nyújtottak és szépen énekeltek. Polgár Károly (Gáspár) kabinet alakítást adott, nagy kár, hogy az igazgatás rengeteg munkája annyira igénybe veszi, hogy ily ritkán gyönyörködhetünk benne.

Gyulai titkár ur bujósdit játszat velünk. Germain a színlapról lemaradt, a színpadon feltaláltuk. Haraszti a színlapon szerepelt és a színpadról maradt le ismét ez idényben már számtalanszor.

Szombaton este **Dorrit kisasszony**-t elevenítették fel, de anélkül, hogy a régit, akinek kedves alakja még el nem halaványult emlékezetünkben, feledtetni képes lett volna. Szó sincsen róla, voltak Dulichnak is pompásan megjátszott részletei — különösen a második felvonásban — de ha valahol, itt éreztük a mi kedves naivánk játékának egy szemszuró fogyatkozását, azt, hogy egyszerre mint a tükör-üveg a keretéből, kiesik a játékból. Ez este sokszor megtörtént, hogy a csupa érdeklődés Dorrit helyett mint valami varázsütésre a nézőhely ürességébe bámuló Dulichot láttuk magunk előtt. Játékában — ha voltak is hatásos mozzanatai — nem volt következetesség. Szerepének kidolgozása nem volt végig egyenletes. Olyan volt, mint az a festmény, mely finoman kidolgozott részletek s durva elnagyolások bántó ellentétét látatja. Annál zavartalanabb élvezetet nyújtott Polgárnak egészében egységes felfogású s legapróbb részletekig egységes kidolgozású Dorrit papája. Csak kár, hogy oly ritkán van szerencsénk hozzá. Jól megállták a helyüket a többiek is, még a — báli csokor is, mely igazán nagy hatást ért el.

Vasárnap délután a **Harang**-ot ismételték meg.

Már több ízben felhívtuk a színügyi bizottság figyelmét azon tarthatatlan állapotokra, amelyek újabb időben a színháznál lábrakaptak. Rámutattunk azokra az intrikákra, amelyek az eddigi jóindulatu pártfogást igen könnyen redukálhatják. A színlapok kiállítása körüli felületlenséget, a játszóknak figyelmetlenségét, fegyelmezetlenségét, a szerep nemtudást is szóváltottuk már. A felsoroltak azonban elenyésznek azon vandalságon, amellyel a direktor nagyhangon hirdetett reklámjával a közönség hiszékenységét megejtí.

Ilyen támadás volt a vasárnap esti premiere is, midőn a direktor „Operette újdonság”, „Itt először”, „A budapesti Királyszínházban zajos sikert aratott operette” jelzőszavakkal Széll — Buttykay **Csibészkirály**-át adatta elő. Aki a színházi rovatot csak kevés figyelemre méltatja, jól tudta, hogy ez a nagyhanggal hirdetett eredeti vig operette tartalmatlan, üres fércmunka. Tudta azt is, hogy ezt a darabot 10—12-szeri előadás után a Királyszínház levette műsoráról, tehát a darab megbukott. Librettója hülyeség, zenéje tákolmány, amely azt a benyomást teszi a hallgatóra, hogy a zene szerzője a különböző hangjegyek fedelén levő zeneművek mutatvány sorait nyakatekert futamokkal összefűzve, mint eredeti kompozícióját adta ki.

Bámuljuk józsléséről, tapintatosságáról ismert direktorunk vakmerőségét, hogy ezt a semmit, amely Budapesten a darab világának légkörében nem bírta kierőszakolni a sikert, megkísérelte előadatni. Mit várt tőle? Színészeink egyáltalában nem voltak disponálva. Rövid képben teljesen tétlenségre kárhóztatva ödögtek a deszkákon, még Heltay mókái és rögtönzése is hidegen hagyta a szép számú hallgatóságot.

Gáthy gyönyörű baritonja és hatalmas hanganyaga is alig volt képes megbirkózni a széles dallammal. Révész (Daisy) mindent elkövetett az első felvonásban kedvességével és temperamentumos játékával, hogy az átláthatlan szürkeséget eloszlassa, de sikertelenül. A második és harmadik felvonásban igyekezete lelohadt és automatászerűen játszotta le szerepét. Ismét statisztálkodott Csánády, akinek Kitty szobaleányával sikerült egy kis elevenséget elérni a... karzatnál. Igaza volt Heltaynak. „Már az első felvonásnál rosszul voltunk”. A zenekarból különösen dicséretet érdemel az első hegedős, aki ügyesen és szép technikával oldotta meg nehéz feladatát. A zenekar is dicséretre méltó munkát végzett, kivéve a II. felvonásbeli „Királyavató” jelenetet, ahol a vonósok a nagybőgön kívül majdnem egy egész ének-részen kiestek a partitúrából. —r.

Az olaszok nálunk. Polgár Károly nagy anyagi áldozatok árán szerződtette három előadásra az európai köruton levő és legutóbb Szabadkán működött olasz operatársaságot. A sajtó, ahol eddig működtek, mindenütt meleg hangon magasztalja magas színvonalon álló művészetüket, amelylyel nagy sikereket értek el. Az olasz operatársaság Frezzi Mária, a turini kir. operaház, Delle Fornaci a római Constanz-színház, Pietro Marci és Natili Antimo a nápolyi San-Carlo-színház és Sofia Parisotto a milánói Scala-színház tagjaiból áll. Mint utóbb értesültünk, Sofia Parisotto altista vendégszereplése rekedtsége miatt elmarad. A vendégek ma este Verdi világhírű operájában, a *A tévedt nő*-ben (La traviata) lépnek fel először. Közönségünk figyelmét felhívjuk, hogy ezen magas színvonalon álló művésztényt ne mulassza el meglekinteni.

Halotthamvasztás.

A folyó hó 5-én megtartott Szabad Lyceumi előadásán előadta Fehér Jenő államépítészeti mérnök.

(Folytatás.)

Az ósrómaiak kivétel nélkül elégették a halottaikat. Utódaik azonban a hullákat már részben a földbe temetik, részben pedig bebalzsamozva, lakóházaikban helyezik el. Ez a körülmény pestis kitörését vonja maga után. A leges XII. Tabularum a földbe temetést tiltotta s a hullák elégetését rendelte el. A törvény alól csak a zsarnok Marius vont ki magát, akinek a hulláját azonban Sulla parancsára a földből kiásták és belevetették a cloacába. A császárokat egész Antoniusig mind nagy pompával égették el. A rómaiaknál az elhantolás szokásának a kezdete Róma csillagának a hanyatlásával összeesik.

A zsidók is elégették halottaikat. Sámuel könyvében olvassuk, hogy Saul és fiainak a hulláit levevén Bethsan falairól, Jábés környékére vitték és ott elégették. Jeremiás pedig így szólt Zedekiahhoz: Mert elődeidet elégették, éppen úgy téged is el fognak égetni. A zsidóknál azonban az elégetés nem volt általános. Inkább kitüntetés volt az királyok számára.

Plinius a halotthamvasztás eredetét a görögöknél abból a szokásból származtatja,

hogy a csatatéren elesettek hulláit elégették, nehogy az ellenség kezébe kerüljenek. A spártaiak is elégették a halottaikat, csak hogy ők ebben is egyszerűbbek voltak az atheneiek-nél, akik pazar pompával végezték a hamvasztást. A hamvakat a város kapui körül helyezték el, hogy emlékeztesse az utódokat az ősök cselekedeteire.

A kereszténység elterjedésével a hullák elégetésének a szokása is eltűnik. Talán a feltűnés elkerülése volt az oka. Vagy talán az egyháznagyok akartak minden olyan szokást megsemmisíteni, amely a pogány időkre emlékeztetett. Emellett nagyon valószínű, hogy a feltámadás értelmezése is nagy szerepet játszott abban, hogy az elhantolásnak a zsidóknál különben is nagyon elterjedt szokása ismét új erőre kapjon.

Ma már csak Afrika és Ázsia egy részének a lakói égetik el a halottaikat. Európa pedig a legújabb időkig megmaradt az elhantolás szokása mellett.

A legújabb időben elhamvasztottak egyik legelseje Laurens Henrik, az első amerikai kongresszus elnöke a 18. század végén, aki a saját végrendeletében intézkedett a holtteste elégetése iránt.

Nagy Frigyes pedig 1741. február 27-én így ír a miniszterének: „Ha megölnék, azt akarom, hogy a testemet római szokás szerint elégecsétek s hogy engem Urnában temesetek el Rheinsberg városában.” Nem teljesült a nagy király akarata, mert az ő holtteste bebalzsamozva nyugszik a potsdami helyőrségi templomban. Bizonyára a harcra célzó ezt a kifejezést értelmezték szó szerint: „ha megölnék.” Mert hiszen Nagy Frigyes természetes halállal halt meg. Mindemellett nem állott távol az első halottégetés eseményétől. Nagynénje, Bayrenthi Zsófia grófnő Hodity grófnak volt a felesége. A gróf, aki a XVIII. század művészei és tudományainak egyik legelőkelőbb művelője, nagy tisztelője a klasszikus ókornak is. Amikor felesége 1752-ben Roswaldban meghalt, római szokások szerint úgy égettette el a holttestet, amint azt az ő körülrajongott klasszikusai leírják. Sőt ezeket az ünnepeket antik mintára minden esztendőben megújította. Könnyű elképzelni, hogy a nép műveltségnek az akkori állapoton és az uralkodó vallásos felfogások mellett a nép, de különösen a papság micsoda szent borzalommal nézte ezt a szerinte pogánykori rettenetességet.

A francia forradalom, amely az addig fennálló rend teljes felforgatásával a temetők csendjét sem kimélte meg, elrendelte a halottak elégetését. Mivel azonban a fűtés technikájának a fejletlensége miatt a hamvasztás csak máglyán volt lehetséges, annyira drága mulatság volt — bocsánat a kemény szóért — az ilyen ceremónia, hogy abból az időből a halottégetésnek alig néhány esete ismeretes.

1821-ben Shelley angol költő esete keltett inkább a kuriózum jellegével bíró feltűnést, aki egy nápolyi csónakázás alkalmával szerencsétlenül járt s akinek a holttestét Byron előzetes közös megállapodás folytán elégette.

Grimm 1849-ben a berlini kir. tudományos akadémiában előadást tartott a halottégetésről, amelyben kiemelte a lángsirnak a nagy esztétikai előnyeit. Előadása mindamellett a szó valóságos értelmében csak akademikus maradt. Gyakorlati hatása nem volt.

1855-ben Trusen főtörzsorvos Neissenben röpiratot adott ki, amelyben utal a temetők veszélyeire s azok legyőzésére a halott-

égetést ajánlja. Abban az időben az orvosok nem kerestek még minden bokorban bacillusokat, mint manapság. Még a nevüket sem ismerték akkor a mikro-organismuskoknak. Bizonyára az eseteket és azok borzalmaait látta Trusen s mint orvos, segíteni akart embertársain. Ismerte a templomokba temetkezők sírásának eseteit, akik százanként estek ragályos betegségeknek áldozatul. Ismerte a felnyitott sírok borzalmaait s a nyomukban járó veszélyes bajokat és látta az egyedüli eszközt, amely a veszélyeknek egyedül állhatja útját.

Csak 20 esztendővel az ő fellépése után volt ismeretes a mikroorganizmusok pusztító hadjárata. Csak ekkor állapították meg az orvosok, hogy azok elpusztítására a magasfokú hő a legbiztosabb eszköz. És ekkor indul meg a technika csodás fejlődése is, megalkotván a fűtő szerkezetek csodáit, amelyek organikus, szerves alkotórészeket máglya nélkül, zárt helyen, anélkül változtatnak hamuvá, hogy lángnyelvek érnék a tetemet. Ebben az időben indul fejlődésnek a halottégetés eszméje. Reclam lipcei Vogt genfi tanár és mások lépnek tudományos értekezésekkel és népszerű felolvasásokkal sorompóba, propagálják a temetkezés reformját. Nyomukban megalakulnak a halottégetők egyesületei s 1876-ban megépül az első Prematórium, a milánói.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A Gazdasági Egyesület téli munkaprogramja. Vármegyei Gazdasági Egyesületünk folyó hó 12-én vasárnap Szentfűlöpön látogatott vándor gazdaggyűlést rendezett. A vándorgazda gyűlésen Szentfűlöp vidékének gazdaközönsége nagyobb számmal vett részt. Megjelent azon Latinovits Pál egyesületi elnök, Rausch Alfréd, Korény Béla, Haag Antal földbirtokosok. Tomba és Schmiedt gazdasági intézők s a vidék tanító-sága közül többen. Jelenvolt továbbá a gazdasági egyesület tisztikara. Előadásokat tartottak: Steinhardt József veprődi és Müller József palánkai kisgazdák, továbbá Günther Ferenc egyesületi igazgató. Schwáb János gazdasági szaktanár Bajáról és Perényi Gyula veprődi tanító, az ottani gazdakörnek titkára. Az ünnepélyt nagyobb szabású társas-ebéd követte, amelyen számos talpraesett felköszöntő hangzott el. Bővebben lapunk jövő számában.

Gazdaértekezlet Ujpalánkán.

A Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület titkára Inhoff József folyó hó 13-án Bichler József községi jegyző és az agilis községi előjáróság pártfogása mellett látogatott gazdaértekezletet tartott, amelyen a gazdák elhatározták, hogy rövid időn belül az egyesület fiókját képező községi gazdakört megfogják alakítani.

Községi Gazdakör Palánkán.

A palánkai gazdaközönség meghívására a vármegyei gazdasági egyesület részéről Inhoff József titkár kiküldetett a helyszínén a községi gazdakör megalakítása céljából. Potzta György községi jegyző és Fertályi János községi állatorvos, a községi előjáróság és egyéb a gazdák sorsa iránt érdeklődő személyiségek fáradozása folytán a községi gazdakör megalakult. Az egyes tisztségekre a következők választották meg: elnök: Busch Sebestyén, alelnök: Brandalik Jakab, titkár: Wöhl Péter, pénztáros: Ambrózi Antal, könyvtáros: Oswald János ifj., választmány: Potzta György, Fertályi János, Pfeifer Márton, Schön János, Becker Péter, id. Schumacher Mihály, Reisz Vendel, Busch József, Müller Antal, Schmiedt Mátyás, számvizsgálók: Brenner Ferenc, Müller János, Becker András.

Országos jubileumi zárándoklat Lourdesbe. Ez évben ünnepli meg a katolikus világ, a Boldogságos Szűz Máriának a lourdesi Bernadotte előtt történt megjelenésének 50 éves évfordulóját. Ezen alkalommal Magyarországból március hó 16-án országos jellegű zárándoklat indul, Nagys. és főt. dr. Giesswein Sándor apatkanonok, Szt. István társ. alelnöke, orsz. képvis. vezérlete és főt. Fehér Ferenc, főt. Kompanek József plébános urak vezetése mellett. Utirány: Budapest—Fiume—Velece—Pádua—Milano—Marseille—Lourdes és vissza. III. o. 205 kor., II. o. 395 kor., I. o. 500 kor., amelyben 8 napi ellátás költségei is bennfoglaltatnak. Azok, akik visszafelé Rómán át ohajtanak haza jönni, ezek csekély különbözetet fizetnek reá. Részletes programokkal szolgál a Magyar Utazási vállalat r. t. Budapest IV., Eskü-ut 3. és Erzsébet-körut 12. *—6

HIRDETÉSEK.

11. szám 1908.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1906. évi V. 343. számú végzése következtében özv. Löbl Vilmosné javára kk. Löbl Endre és István ösziváci lakosok ellen fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 4424 koronára becsült kö. etkező ingóságok, u. m.: 300 méter kukorica, 18 méter vadrepe és két tehén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1906. évi V. 343/44. számú végzése folytán ösziváci határban volt kinestári birtok (Lapos pusztá) leendő eszközlésére 1908. évi január hó 30-ik napjának délelőtti 10^{1/2} órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1908. évi január hó 12-én.

Styrum Mór,
kir. bír. végrehajtó.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

3562 kig. 1907. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Kossuthfalva község előjárósága közhírré teszi, hogy a folyó év tavaszán a község istállót és rendőrlaktanyát épített, — az előirányzati összeg az istállóra nézve 7413 kor. 43 fillér, a laktanyára nézve pedig 4290 kor. 16 fillérben van megállapítva. Az építési tervek, ugyszintén az árlejtési feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Az árlejtés a község tanács-tervében 1908. február 12-én d. e. 10 órákor tartatik meg.

Kossuthfalva, 1908. január 13.

P Á L I T S, VARJAS SÁNDOR,
jegyző. 10—2—1 bír.

Kiadó ház.

Apatini-ut 35. számú ház, mely 5 szoba, 2 konyha, éléskamra és mellék-helyiség, villany bevezetéssel, parkirozott udvar és termő gyümölcsfákkal van ellátva, f. évi május 1-től kiadó. — Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Schlachter József

6—3

Apatini-ut 25.

147/1908. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott község előjárósága ezenel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező 3 darab kansertés Csonoplya községhezánál 1908. évi január hó 27. napján d. e. 9 órákor tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Csonoplya, 1908. január hó 17-én.

Patacsics Dániel, Kopping Adám,
jegyző. bír.

Hirdetmény.

A zombori I. önszegélyző szövetkezet folyó évi február hó 2-án délelőtt 10 órákor saját helyiségében tartja az idei rendes közgyűlést, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Közgyűlés tartamára elnök választása.
2. Igazgatósági jelentés a múlt forgalmi évről.
3. A múlt évi számadások megvizsgálása, a forgalom kimutatása és jóváhagyása.
4. Igazgató, aligazgató, igazgatósági tagok és felügyelő-bizottság felmentése.
5. A XXIII. ciklus törzsbeteteinek mikénti kifizetése és a nyereség felosztása.
6. A XXVIII. ciklus megalakítása.
7. A kilépett igazgatósági tagok és felügyelő-bizottságba 1 tagnak megválasztása (alapsz. 42. §.).
8. A felszerelések megbecslésére kiküldendő 5-ös bizottság megválasztása.
9. Netáni indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlés ideje előtt 3 nappal az igazgatóságnak írásban beadandók, mivel a később érkezők figyelembe nem vétetnek.
10. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tagnak megválasztása.

Az 1. és 5. alatti pontokhoz a szövetkezetnek csak régi tagjai szólhatnak, míg a 8. és 9. pontban foglaltakhoz az új ciklus tagjai is betolyhatnak.

Egyben az igazgatóság közhírré teszi, hogy a XXIII. ciklus 1907. évi december hó 31-én feloszlott és annak kifizetése február hó 5-én veendi kezdetét.

Ennélfogva a kereskedelmi törvény 246. §-a és az alapszabályok 33. §-a értelmében felhivatnak mindazok, kiknek ezen és az előző években feloszlott ciklusból bármilyen igényeik vannak, hogy követeléseiket 1908. év végéig érvényesítsék, mert annak elmulasztása esetén mindennemű igényeik az alapszabályok 29. §-a értelmében elévülnek.

A mérleg kimutatása az egylet helyiségében megtekinthető.

Zombor, 1908. évi január hó 15-én.

Scherer Rezső, Bittermann Nándor,
jegyző. 3—1 igazgató.

Zomborban Gólya-
utca II. szám alatti
= jó forgalmu =

korcsma házzal együtt
eladó vagy bérbeadó.

2-1

Meghívó.

A „Bulkeszi Népbank részvénytársaság” részvényesei a f. évi február hó 8-án délután 3 órákor saját helyiségében tartandó

XXIII. rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Közgyűlési elnök és két jegyzőkönyv hitelesítő megválasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt év eredményéről. A mérleg előterjesztése s megállapítása s a felmentvény megadása.
3. A tisztanyereség felosztásra vonatkozó határozathozatal.

Bulkeszin, 1908. január hó 18-án.

Az igazgatóság.

Rét jó házból
o való fiu o tanoncul

o o azonnal felvétetik o o

3-3 Szauter Antal

hentesmesternél APATINBAN.

22. szám. 1908.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 1908. évi 12017. számú végzése következtében dr. Guttmann Zsigmond ügyvéd által képviselt Eszéki keresk. rt. javára özv. Herczog Bernátné ellen 1500 kor. s járulékaik erejéig 1907. évi október hó 21-én fogatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 668 koronára becsült ingóságok, u. m.: különféle butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1906. évi V. 1663/4. számú végzése folytán 1500 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi augusztus 15-ik napjától járó 6% kamatai 1/3% váltódíj és eddig összesen 118 kor. 60 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban adós lakásán leendő eszközlésére 1908-ik évi január hó 27-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1908. évi január hó 8-án.

Styrum Mór,
kir. bír. végrehajtó.